

INGRID
WAHLUND

THORD
WALLÉN

FLER
FÖRMÅR
MER

Ett sekel med
tjänstemän

Innehåll

Förord

Ett sekel har gått. Hundra år av fredlig revolution 13

- Industrialismen 13
- De starkas frihet 14
- En köparnas marknad 15
- De första fackföreningarna 15
- Tjänstemannabegreppet 17
- Tjänstemannayrken — några tidsbilder 20
- Ett nytt århundrade 20
- Efterkrigstiden 22
- I tjänstesamhället 23

Tjänstemannarörelsens ideologi 25

- Tjänstemannarörelsen och partipolitiken 25
- Två motparter 26
- Löntagarrollen är grunden 27
- Trygghet 28
- Demokrati 30
- Solidaritet 32
- Sammanhållning 33
- Fackliga resurser 35
- Facklig utbildning 38

Tjänstemännens organisationer växer fram 42

- Centralorganisationer för tjänstemännen bildas 42
- Daco 43
- Det gamla TCO 44
- Det nya TCO 45
- Effektiva organisationer 46
- Varför är svenska fack så starka? 46

Tjänstemännens villkor i arbetet 47

- Rätten till arbete 47
- Villkor vid uppsägning 50
- Anställningstrygghet 52
- Rätten att förhandla 54
- Äntligen förhandlingsrätt 58
- Rätten till medbestämmande 59
- Medbestämmandet gav en ny dimension 61

Trygghet och välfärd i arbete och samhälle 64

- Den första socialpolitiken 64
- Privata och gemensamma sektorn 65

Socialpolitiska mål 67
Socialförsäkringar 69
Rätten till trygghet genom lag och avtal 70

**Så minns vi det
— brottstycken ur medlemmars berättelser om liv
och arbete 79**

Sågverkstjänsteman på 30-talet
Birger Eriksson 79

Med telefonlur i örat och lönegrader på hjärnan,
Elsa Kjellgren 83

Teatern, konsten som skrivs i sand ...
Birgitta Pettersson 85

Jag har haft lyckan att få medverka i en yrkeskårs framgång
Nils Roth 90

Det är så mycket jag vill i livet
Oili Sarendal 96

Jag tror att människan är avsedd att vara en skapande varelse
Lena Staaf 100

Bland piller och dekokter
Margit Östin 107

Från bruk och ämbetsverk till tjänstesamhälle 111

Statsförvaltningen och ämbetsverken växer fram 111
Kommunen tar över socknarnas uppgifter 113
Bruken — de första industriföretagen 113
Ökade krav på den offentliga sektorn 115
Rekryteringen till tjänstemannayrket ändrar karaktär 116
Arbetsvillkoren vid sekelskiftet 116
Ledningsstrategier under 1900-talets första årtionden 118
Arbetsdelning på kontoren 119
Förändringar i samhällsorganisationen 121
Storskalighet och centralisering i arbetslivet 123
Rationaliseringarna fortsätter 125
Datorisering och arbetsinnehåll 127
Nya ledningsstrategier 128
Tjänstemännens arbetsmiljöer 130
Från tjänstefolk till tjänstesamhälle 132
Ledningsstrategier inför 90-talet 134
Tjänsteman i tjänstesamhället 135
Yrke, klasstruktur och social rörlighet 136

Från bläckpenna till telématique 138

Den tidiga mekaniseringen 138
Från hålkortsmaskiner till datorer 139

Det tidiga datafolket och den tidiga datoranvändningen 140
Datorutvecklingen allt snabbare 141
Användarna sina egna experter 142
Datorerna i tjänstemännens arbeten 143
Morgondagens datoranvändning 145
Datortekniken — en strategisk fråga 145

Jämställdhet — en fråga om makt 147

Arbetsrollen och den privata sfären 147
Jämställdhetskampens tre steg 149
Den tudelade arbetsmarknaden 151
Kvinnors yrken 154
Lika lön för lika arbete 155
Kvinnors arbetsmarknad inför 90-talet 156

Från lärlingssystem till lärande organisation 157

Kompetens och yrkesmedvetande 157
Utbildningar i och för arbetet — några exempel 158
Utbildning allt viktigare 160
Tjänstemännen och den offentliga utbildningen 161
Professionalisering, kompetensutveckling och lärande i arbetet 163

Organisationer 166

som varit direktanslutna till De anställdas centralorganisation,
Daco, och/eller till Tjänstemännens Centralorganisation, TCO,
åren 1931-1989

Käll- och litteraturförteckning 169

Förord

Alltför sällan skildras tjänstemännen och tjänstemannarörelsen ur ett historiskt perspektiv. Med denna skrift har vi därför velat exemplifiera hur tjänstemännens förhållanden idag har sina rötter i det förgångna. En målsättning är också att belysa att tjänstemannarörelsen omfattar en på löntagarrollen grundad ideologi och att skildra vissa händelser och ställningstaganden under dess historia. Vi har även velat peka på sambanden mellan de arbetsplatsnära och de samhällspolitiska frågorna genom att ge exempel på frågor som kan och bör lösas i kontakt med arbetsgivaren och sådana som kan och bör lösas den samhällspolitiska vägen.

Boken är inte skriven för specialister inom olika ämnesområden. För dessa kan framställningen säkerligen framstå som alltför allmän. Avsikten är istället att stimulera till fortsatta och fördjupade studier på områden som genom åren blivit sparsamt eller inte alls belysta. Den ganska omfattande käll- och litteraturförteckningen avser att vara ett stöd för sådana studier.

För att inte tynga texten med en omfattande notapparat har vi valt att i käll- och litteraturförteckningen redovisa de material som utnyttjats. Utöver utnyttjade skrifter har vi också förtecknat andra böcker som kan ge fördjupande kunskaper inom ett visst område.

I ett kapitel berättar tjänstemän inom olika yrken och föbund om sina villkor och erfarenheter i familj, arbete och samhälle. Med dessa berättelser vill vi bredda kunskapen om villkoren för den mångskiftande tjänstemannakåren. Minnena har samlats in av TAM, Tjänstemannarörelsens Arkiv och Museum tillsammans med Nordiska museet.

Avsnitten om äldre tider levandegörs med gamla fotografier, de nyare med teckningar av KIA-Kjell Ivan Andersson.

Bokens titel "Fler förmår mer" är lånad från en rekryteringskampanj inom TCO på 1950-talet. Den knyter an till vår förhoppning att skildringen av det som hittills åstadkommit av tjänstemannaorganisationerna skall stimulera dagens tjänstemän till förnyat fackligt arbete med dagens och morgondagens utmaningar.

Stockholm i juni 1991

Ingrid Wahlund

Thord Wallén

Käll- och litteraturförteckning

- Abrahamsson, Bengt: Organisationsteori. Om byråkrati, administration och självstyre. AWE/Gebers, 1975
- Arbetsmiljöfonden: På väg mot en lärande organisation. Utvecklingsprogrammet, 1988
- Baumgarten, Stefan, Corneliuson, Einar: Vi behöver varandra. En historiebok om SKTF. SKTF, 1986
- Beckman, Svante: Bilder av ingenjören. Tema Teknik och social förändring. Universitetet i Linköping, 1985
- Björkman, Torsten, Lunqvist, Karin: Från MAX till PIA, Reform strategier inom arbetsmiljöområdet, Arkiv 1981
- Björkman, Torsten, Wiberg, Anders: Kontorskomplexet. Carlsons, 1990
- Braverman, Harry: Arbete och monopolkapitel. Rabén & Sjögren, 1977
- Broadly, Donald: Utbildning och arbetsmarknadskrav. Forskning om utbildning 2, 1980
- Carlsson, Sten: Yrken och samhällsgrupper. Den sociala omgrupperingen efter 1866. Almqvist & Wiksell, 1968
- Cederberg, Irka, Kumm, Björn, Pettersson, Ove, Torstendahl, Rolf: Tjänstemän finns dom? Forskning om tjänstemän. TAM, 1992
- Conradson, Birgitta: Kontorsfolket. En etnologisk studie av livet på kontor. Nordiska Museet, 1988
- Croner, Fritz: Tjänstemannakåren i det moderna samhället. Gebers, 1951
- Daco: — Dacos verksamhetsberättelser 1931-44 — Daco-TCO-kommitténs Betänkande angående sammanslagningen av Daco (De anställdas centralorganisation) och Tjänstemännens Centralorganisation (TCO) jämte Stadgar för Tjänstemännens Centralorganisation, 1944
- Dahlström, Edmund, Liljeström, Rita: Om patriarkat och modernitet i Arbetsdelningen mellan könen. Rapport från en forskningskonferens. Arbetslivscentrum, 1982
- Dahlström, Edmund, Gardell, Bertil, Rundblad, Bengt G, Wingårdh, Bo, Hallin, Jan: Teknisk förändring och arbetsanpassning. Prisma, 1966
- Demokrati och Makt i Sverige. Maktutredningens huvudrapport, SOU 1990:44, 1990
- Emanuelsson, Agneta: Pionjärer i vitt. Professionella och fackliga strategier bland svenska sjuksköterskor och sjukvårdsbiträden 1851-1939. SHSTF, 1990

- Edlund, Sten, Gustafsson, Stig: Medbestämmanderätten. Lagar och kommentarer. Tiden, 1977
- Elmér, Åke: Från Fattigsverige till välfärdsstaten. Sociala förhållanden och socialpolitik i Sverige under nittonhundratalet. Aldus/Bonniers, 1963
- Ehn, Pelle, Sandberg, Åke: Företagsstyrning och löntagarmakt. Planering, datorer, organisation och fackligt utredningsarbete. Prisma och Arbetslivscentrum, 1979
- Ericsson, Tom: Tjänstemän i Sverige och Storbritannien före första världskriget. Arbetsförhållanden, löner och fackföreningssträvanden i organisationen och samhällsutvecklingen. En antologi, red Bo Öhngren, TCO, 1982
- Ericsson, Tom: Den andra fackföreningsrörelsen. Tjänstemän och tjänstemannaorganisationer i Sverige före första världskriget. Forskningsrapport nr 2. Historiska institutionen vid Umeå universitet, 1983
- Florin, Christina: Kampen om katedern. Feminiserings- och professionaliseringsprocessen inom den svenska folkskolans lärarkår 1860-1906. Almqvist & Wiksell International, 1987
- Frykman, Jonas, Löfgren, Orvar (red): Moderna tider. Vision och vardag i folkhemmet. Liber, 1985
- Gardell, Bertil: Arbetsinnehåll och livskvalitet. LO/Prisma, 1977
- Geijer, Lennart: Arbetsrättens ABC ur Mer om arbetsrätt i praktiken, privata sektorn, del 2. TBV, 1980
- Giertz, Eric: Industritjänsteman i ny tid. Utslagen eller pånyttfödd genom datorn? Undervisningstjänst, 1984
- Gonäs, Lena: En fråga om kön. Arbetslivscentrum, 1989
- Greiff, Mats: De kontorsanställdas avancemangsmöjligheter — myt eller verklighet? ur Tjänstemännen i forskningen, TAM/TCO, 1988
- Gustafsson, Stig: Trygghet i anställningen. Lagen om anställningsskydd. Rabén & Sjögren, 1977
- Gustavsen, Björn: Vägen till bättre arbetsliv. Strategier och arbetsformer i ett utvecklingsarbete. Arbetslivscentrum, 1990
- Göteborgaren på jobbet. Göteborgs museer, 1990
- Hansson, Stig: Teknik-Historia. En historia om tekniskt kunnande och dess betydelse för individ och samhälle från äldsta tid fram till 1900-talet. Studentlitteratur, 1990
- Hallvarsson, Mats, Svensk, Rune: De första 100 åren. Svenska företagsbilder. Timbro, 1986
- Heckscher, Eli: Svenskt arbete och liv. Bonniers, 1941
- Höjer, Karl Johan: Den svenska socialpolitiken. En översikt. Norstedts, 1960
- Irlinger, Irma: TCO och kvinnorna 1944-1977. Uppsala 1990
- Isling, Åke: Kampen för och mot en demokratisk skola. 1. Samhällsstruktur och skolorganisation. Sobergs Förlags AB, 1980
- Johansson, Sten: Om välfärdssamhällets kris. Särtryck ur Tiden nr 8/1979
- Kjellberg, Anders: Facklig organisering i tolv länder. Arkiv förlag, 1983

- Kyle, Gunhild: Gästarbeterska i manssamhället. Liber förlag, 1979
- Liljeström, Rita och Dahlström, Edmund: Arbetarkvinnor i hem-, arbets- och samhällsliv. Tiden, 1981
- Lindell, Carl-Gustaf: Tjänstemannarörelsen (omarbetad upplaga av Fockstedt, Sven och Wallén, Thord). TBV och Brevskolan, 1956 och 1959
- Lindqvist, Mats: Ingenjör Fredriksson i framtidslandet i Frykman/Löfgren, red, Modärna tider. Liber, 1985
- Malmström, C Gösta: Vad är Daco? Daco, 1939
- Myrdal, Alva och Gunnar: Kris i befolkningsfrågan. Bonniers, 1934
- Nordiska museet, Statstjänstemannaförbundet, TAM: Statens kaka..... Statstjänstemän berättar, 1991
- Nordiska museet: Mitt liv och arbete. Kommunal- och industrianställda tjänstemäns minnen, 1987
- Nybom, Thorsten: Samhällsinformation och samhällsorganisation i Sverige 1890-1975 - en principskiss i Nybom, Torstendahl (red): Byråkratisering och maktfördelning. Studentlitteratur, 1989
- Olsson, Åke: Syster och lönearbetare — om sjuksköterskans ställning på arbetsmarknaden under 75 år. SHSTF, 1985
- Sandberg, Per: Tjänstemannarörelsen. Uppkomst och utveckling. Tidens förlag, 1969
- Sandberg, Åke, red: Ledning för alla. Arbetslivscentrum, 1990
- Sterner, Rikard: Blir det arbetslöshet efter kriget?. Ur antologin Ett genombrott. Den svenska socialpolitiken. Utvecklingslinjer och framtidsmål. Tidens förlag, 1944
- Stigsdotter, Margareta: Den långa vägens män i Frykman/Löfgren, red, Modärna tider. Liber 1985
- Svenska folket genom tiderna, band 10: Kring sekelskiftet. Den sociala hjälpverksamheten. K J Höjer, Allhems AB, 1939
- Söderström, Magnus: Personalutbildning och personalutveckling. Andra upplagan. Liber förlag, 1979
- Söderström, Magnus: Personalarbete — utblickar och reflexioner i Mitt i förändringen. Personalfolket — yrke och framtid. TCO, 1989
- TAM: Perspektiv på tjänstemän. Årsbok 1985-87, 1988, Årsbok 1988, 1989. Årsbok 1989-90, 1990
- TAM: Tjänstemannen. Andra tider. Andra yrken. En fotobok, 1989
- TAM: Tjänstemännen över tiden. Dokument och bilder i TAMs arkiv, 1989
- Taylor, Fredrik: — Rationell arbetsledning, 1913 — Rationell verkstadsledning, 1923 — Rationell fabriksorganisation i Förenta Staterna, 1933
- TBV: Tjänstemannafrågor. TBV, 1939
- TBV: Karlsson, Karin: Kön bestämmer lön, 1990
- TCO: Lika arbete —lika lön. TCOs skriftserie nr 1, 1949
- TCO: TCOs verksamhetsberättelser 1944—1988
- TCO: TCOs yttrande över pensionsutredningens förslag till

- allmän pensionsförsäkring, 1956
- TCO: Stats- och kommunaltjänstemännens förhandlingsrätt, 1965
- TCO: Tjänstemännen och företagsnämnderna, 1966
- TCO: TCO-kommittéerna. Organisation, verksamhet, ekonomi, stadgar. Synpunkter och förslag avgivna av TCOs arbetsgrupp rörande TCO-kommittéerna, 1967
- TCO: Facklig utbildning för demokrati, 1976
- TCO: Villkor i arbetet — en skrift om personalpolitik. SAMKO, 1976
- TCO och samhället, 1978
- TCO: Om organisation. Att organisera arbete. Mot en ny organisationslära. SAMKO, 1979
- TCO: Som vi ser det. Ett debattinlägg om medbestämmande och fackligt arbete i förändring. SAMKO, 1981
- TCO: Tjänstemännens arbetstider. Arbetstidens längd och förläggning. Arbetsvillkor. Hälsa och fritid, 1981
- TCO: Bildskärmsproven, 1986
- TCO: Arbetsliv och utbildning, 1987
- TCO: Från tjänstefolk till tjänstesamhälle. Om tjänstearbetets samhällsekonomiska värde, 1987
- TCO: Nya tider, nya yrken. En antologi om några tjänstemannayrken inför 90-talet, 1988
- TCO: Delaktighet. Lagarbete. Ledarskap. En idébok om facklig förnyelse och fackligt ledarskap, 1988
- TCO: Fackliga strategier för ett kunskapsrikt arbetsliv, 1988
- TCO: Fackliga strategier för arbete och välfärd, 1988
- TCO: Framtid i datayrket, 1988
- TCO: Tjänstemäns och tjänstekvinnors arbetsmiljöer, 1989
- TCO: Programproven, 1990
- TCO: Makten får man inte. Den tar man. Om kvinnorepresentationen inom TCO, 1991
- TCO: Kompetensutveckling. Nyckeln till framtiden. Ett debattinlägg, 1991
- TCO: Bildskärmsfakta, 1991
- TCO: Jämställdhet — en fråga om makt. Kvinnoperspektiv på arbetsliv och välfärd, 1991
- Torstendahl, Rolf: Forskning om tjänstemannagrupperna. TCO/TAM, 1984
- Torstendahl, Rolf: Teknologi och samhällsutveckling 1850-1980. Fyra faser i Västereuropeisk industrikapitalism i Nybom, Torstendahl, red, Byråkratisering och maktfördelning. Studentlitteratur, 1989
- Torstendahl, Rolf: Byråkratisering, yrkesstolthet och klassmedvetande 1875-1940. Uppkomsten av en svensk tjänstemannarörelse i Nybom, Torstendahl, red, i Byråkratisering och maktfördelning. Studentlitteratur, 1989
- Wahlund, Ingrid och Nerell, Gunnar: Tjänstemännens arbetsmiljöer. Arbete, Hälsa, Välbefinnande. TCO, 1976
- Wahlund, Ingrid och Wallén, Thord: Min arbetsplats och samhället. Studier kring tjänstemännens villkor i historiskt

- och socialt perspektiv. Brevskolan, 1982
- Wallén, Thord: — Tjänstemännen och socialpolitiken. TBV/TCO, 1955
- Wallén, Thord: — Trygghet genom lag och avtal. TBV/TCO, 1960
- Wallén, Thord: — Bakom dokumenten. Femtio år av visioner och verklighet. TCO, 1985
- Wallén Thord:— Suveränitet och samverkan. Några viktiga drag i TCOs organisationsutveckling. TCO/TAM, 1989
- Wallén, Thord: — Arbeta med förtroende. SIF/TAM, 1990
- Westerlund, Uno: Professionalisering och polarisering. Broady, red. Proffesionaliseringsfällan. Vuxenutbildning. Arbetsdelning. Yrkeskunnande. Carlssons, 1986
- Wigforss, Ernst: Minnen II 1914—32. Tidens förlag, 1951
- Vogel, Joachim: Det svenska klassamhället. Klasstruktur, social rörlighet och ojämlikhet. Levnadsförhållanden 1975-85, Rapport 50, SCB, 1987
- Vogel, J, Andersson, L-G, Davidsson, U, Häll, L: Ojämlikheten i Sverige. Utveckling och nuläge. Levnadsförhållanden 1975-85. Rapport 51. SCB, 1987

Organisationer

som varit direktanslutna till De anställdas centralorganisation, Daco, och/eller till Tjänstemännens Centralorganisation, TCO, åren 1931 - 89

Sammanställningen bygger på uppgifter i Thord Wallén, Suveränitet och Samverkan. Några viktiga drag i TCOs organisationsutveckling. TCO/TAM, 1989. I förteckningen anges organisationernas förkortningar samt årtalen för organisationernas bildande

A

Apoteksteknikerförbundet	ATF	1931
Arbetsförmedlingstjänstemännens Riks		1937
Automobilbesiktningsmännens förening		1921

C

Centrala Statsförvaltningens Tjänstemannaförening	CST	1904
Civilmilitära Tjänstemannaförbundet	CMT	1919

D

(De anställdas centralorganisation	Daco	1931)
Domänverkets kontorspersonals förening		1943

F

Fyrpersonalens förening		1904*
Föreningen Kvinnor i Statens Tjänst	KST	1908
Föreningen Lantbruksingenjörssassistenter	FL	
Försvarets Civila Tjänstemannaförbund	FCTF	1919
Försvarsväsendets Underbefälsförbund	FUF	1918
Försäkringstjänstemannaföreningen	FTF	1919

H

Handelstjänstemannaförbundet	HTF	1937
------------------------------	-----	------

I

Inrikessjöfartens Befälsförbund	IBF	1939
---------------------------------	-----	------

* 1904-19 Sveriges Lots- och Fyrpersonalens förening delades 1920 i Lotsförbundet och Fyrpersonalens förening.

K

Kontrollassistenternas Riksförening	KRF	1936
Kvinnliga Telefontjänstemannaföreningarnas Centralförening	KTTF	1908

M

Maskinbefälsföreningen vid Statens Sinnes- sjukhus		1919
Musiklärarnas Riksförbund		1893

P

Personalföreningen vid Statens Vattenfallsverk		1918
Posttjänstemännens Förening	PF	1891
Postverkets kansli- och kontorsbiträdes- kårrers centralorganisation	PKC	1937

R

Riksförbundet Svenska Städers Polismän	RSSP	1928
Riksföreningen Sveriges Mjölkbedomare	RSM	1936

S

Slöjd- och Yrkeslärarnas Riksförbund	SYR	1916
Svensk Sjuksköterskeförening	SSF	1910
Svenska Bankmannaföreningen	SBmf	1887
Svenska Barnmorskeförbundet	SBF	1886
Svenska Dövstummlärarsällskapet		1877
Svenska Facklärarförbundet	SFL	1948
Svenska Folkhögskolans Lärarförening	SFHL	1902
Svenska Gymnastiklärarsällskapet		1884
Svenska Journalistföreningen	SJF	1901
Svenska Järnvägarnas Kontorspersonalförbund	KPF	1912
Svenska Kontoristförbundet		1935
Svenska Livförsäkringsinspektörers Riksförbund		1934
Svenska Lotsförbundet		1904*
Svenska Lantbrukstjänstemannaförbundet	SLF	1911
Svenska Maskinbefälsförbundet	SMBF	1848
Svenska Polisförbundet	SPF	1903
Svenska Rederitjänstemannaföreningen i Göteborg		
Svenska Sinnessjukhusens Arbetsledareförbund		1928
Svenska Sinnessjukhusens Förmansförening		1930
Svenska Sinnesslöskolornas Lärarförbund		1944
Svenska Sjömaskinisters Förening		
Svenska Skolkökslärarinnornas Förening		1906
Svenska Stewardföreningen	SSStew	1916
Svenska Tandsköterskeförbundet		1943
Svenska Tandteknikerförbundet		1932
Svenska Teaterförbundets Fackorganisation	TF	1944
Svenska Telegrafexpeditörsföreningen		
Svenska Teletjänstemännens Förening	SvTF	1905
Svenska Tullmannaförbundet	STF	1899

Svenska Underofficersförbundet	SUOF	1907
Sveriges Allmänna Folkskolläraryörening	SAF	1880
Sveriges allmänna organist- och kantorsförening		1901
Sveriges Allmänna Tulltjänstemannaförbund	SATF	1900
Sveriges Arbetsledareförbund	SA(L)F	1905
Sveriges Fartygsbefälsförening	SBBF	1907
Sveriges Fattigvårds- och Barnavårds- funktionärers Förbund		
Sveriges Folkskolläraryörbund	SFF	1920
Sveriges Folkskollärarinneförbund	SF	1906
Sveriges Grafiska Faktorsförbund	SGF	1908
Sveriges Hovmästares Förening	SHF	1924
Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund	SKTF	1936
Sveriges Konditionerande Trädgårdsmästares Förbund	SKTF	1918
Sveriges Kökschefers Förening		1924/25
Sveriges Lantmäteritekniska Biträdens Riks- förening		1928
Sveriges Radiotelegrafistförening	SRF	1919
Sveriges Restaurantkassörskeförening		1930
Sveriges Slöjdlärarinneförening		1914
Sveriges Småskollärarinneförbund	SSF	1918
Sveriges Vandringsrättareförening		1920
Sveriges Verkstäders Tjänstemannaförening	SVT	1920
Sveriges Yrkesmusikerförbund	SYMF	1984
Sveriges Överläraryörbund		1930
Systembolagens Personalförening	SPF	1925

T

Teckningsläraryarnas Riksförbund		1914
Telegrafverkets Kvinnliga Kontorspersonals förening	TKKF	1917
("Gamla" Tjänstemännens Centralorganisation	TCO	1937)
("Nya" Tjänstemännens Centralorganisation	TCO	1944)